

Retsplejerådet foreslår endvidere, at aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv. efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til *statens sikkerhed eller rigets forsvar eller forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner*.

Retsplejerådet foreslår desuden, at aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv. efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang det af *ganske særlige grunde* er påkrævet af hensyn til *forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser*. Med ordene »ganske særlige grunde« og »påkrævet« er det hensigten at markere, at denne undtagelse kun skal anvendes i ekstraordinære tilfælde.

Retsplejerådet foreslår endelig, at aktindsigt for enhver i domme og kendelser mv. efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang dokumentet indeholder oplysninger om enkeltpersoners *rent private forhold* eller virksomheders *erhvervshemmeligheder*, og offentlighedens indsigt i retssager findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende.

Denne undtagelse giver mulighed for efter en konkret vurdering at undtage bestemte *oplysninger* fra aktindsigt. Rent praktisk kan dette ske på to måder. *Enten* fjernes selve de pågældende oplysninger (om rent private forhold eller erhvervshemmeligheder) fra dokumentet, således at der gives aktindsigt i den resterende del af dokumentet (ekstrahering). *Eller* dokumentet anonymiseres, således at det ikke er muligt at identificere de enkeltpersoner eller virksomheder, som de pågældende oplysninger vedrører.

Der henvises til betænkningen side 121-146.

2.1.3. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3.1. Justitsministeriet kan tilslutte sig Retsplejerådets synspunkter og er enig i, at hensynet til offentlighedens indsigt i retsplejen tilsiger, at enhver som udgangspunkt skal have adgang til aktindsigt i domme og kendelser. Der kan i den forbindelse henvises til pkt. 1.2 ovenfor om det væsentlige i, at der generelt er en så vid offentlighed omkring retsplejen og domstolenes arbejde som muligt.

Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådet i, at den almindelige adgang til aktindsigt i domme og kendelser bør gælde både civile sager og straffesager, men at særligt følsomme civile sager som sager om ægteskab og forældremyndighed mv. dog bør være undtaget. Det samme bør gælde straffesager, der er endeligt afsluttet for mere end ét år siden.

Justitsministeriet kan også tilslutte sig Retsplejerådets forslag om aktindsigt i en eventuel skriftlig forelæggelse og procedure samt endelige påstandsdocu-

menter. Retsplejerådets forslag om aktindsigt i sammenfattende processkrifter bør afvente en stillingtagen til rådets tidligere forslag i betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje I (Instansordningen, byrettens sammensætning og almindelige regler om sagsbehandlingen i første instans) om at indføre regler i retsplejelovent om sammenfattende processkrifter. En stillingtagen til forslagene i denne betænkning afventer indtil videre overvejelserne om en eventuel retskredsreform mv.

Lovforslaget indeholder begrænsninger bl.a. med hensyn til særligt følsomme civile sager og »gamle« straffesager, men de foreslåede regler indebærer samlet set en væsentlig udvidelse af adgangen til aktindsigt i domme og kendelser mv. Der er i forbindelse med høringen over betænkningen udtrykt betænkelighed ved en så væsentlig udvidelse af adgangen til aktindsigt i domstolenes afgørelser – både i straffesager og i civile sager. Der er bl.a. peget på hensynet til at begrænse adgangen til følsomme personoplysninger, herunder om enkeltpersoners strafbare forhold.

Formålet med lovforslaget er i overensstemmelse med princippet i grundlovens § 65, stk. 1, om videst mulig offentlighed i retsplejen at bringe adgangen til indsigt i retssager på linje med kravene i et moderne rets- og informationssamfund, hvor den traditionelle adgang til at overvære offentlige retsmøder bør suppleres af en adgang til også i skriftlig form at gøre sig bekendt med de afgørelser, som domstolene træffer. De foreslåede regler om aktindsigt i domme og kendelser mv. er således i vidt omfang begrundet i domstolenes særlige forfatningsmæssige stilling, som efter Justitsministeriets opfattelse taler for, at domstolenes afgørelser som udgangspunkt bør være tilgængelige for enhver, uanset at der dermed vil kunne være en større grad af offentlighed også om følsomme personoplysninger end i andre samfundsforhold, jf. herved også pkt. 1.2 ovenfor.

Der kan endvidere peges på, at der som anført af Retsplejerådet allerede i dag er tradition for en høj grad af åbenhed og offentlig indsigt i retssager, også i straffesager. Straffesager behandles f.eks. som hovedregel for åbne døre, hvor enhver således har mulighed for at overvære retssagen og dermed få kendskab til de følsomme personoplysninger, som måtte komme frem under sagen, ligesom domme i straffesager som udgangspunkt kan refereres offentligt, herunder med oplysning om domfældtes navn.

Hertil kommer, at forslaget som nævnt indeholder en række begrænsninger og undtagelser, der særligt er udformet med henblik på at varetage en række andre